

Gøteborg 27.8.8

SAMAK - FREDSFEST

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

Over grupper, over grenser, over generasjoner

Det er snart 40 år siden "FN proklamerte den universelle erklæring om menneskerettighetene og de grunnleggende friheter." Etter 5 års krig som hadde sønderlemmet nasjonene, ble folkenes forventninger og forhåpninger samlet i et felles syn på alle menneskers rettigheter som medlemmer av den samme verden.

Erklæringen slår fast at alle, uansett kjønn, alder, rase eller tro har de samme grunnleggende rettigheter - rett og slett ved å være mennesker.

For arbeiderbevegelsen er disse grunnleggende frihets- og likhetstanker selve bærebjelken i våre programmer. For oss er menneskerettighetene mer enn erklæringer. De er et program. De uttrykker de prinsipper, de visjoner, de drømmer som vi vil gjøre til virkelighet.

De er uttrykk for en solidaritet som ikke kjenner grenser.

Det som truer menneskerettighetene truer freden. I dag finner vi de største ulikheter mellom nasjoner og de største konflikter mellom grupper av land.

Vi finner dem i konflikter i nasjonene.

Vi finner dem i konflikter mellom nasjonene.

Vi finner dem i ulikhetene mellom nord og sør - mellom fattige og rike. Vi kan ikke en gang leve i fred med oss selv når vi vet at en fjerdedel av jordens befolkning lever i en så dyp fattigdom at mødrene må sende sine barn sultne til sengs.

Men vi finner trusselen mot freden også i konflikten mellom nåtid og fremtid, mellom utnyttelsen av våre ressurser

og hensynet til vårt miljø. Her står det om våre barns rett til en fremtid.

Innen våre land har arbeiderbevegelsens mål ikke vært å knuse borgerskapet, men å avskaffe klassesamfunnet. Vi ville bygge et samfunn som ga frihet og trygghet for alle. Solidariteten har strukket seg ut over gruppene.

Men solidariteten strekker seg over grensene. Særlig dit hvor menneskerettigheter brytes og folk undertrykkes. Det skjer mange steder i verden, også i land som har undertegnet erklæringen om menneskerettighetene. For disse er den ord - ikke et program, ikke en forpliktelse.

For oss går solidariteten på tvers av grupper, på tvers av grenser, på tvers av generasjoner.

I dag rettes blikket mot Sør-Afrika, der brudd på menneskerettighetene er selve fundamentet for det politiske system. Rettighetene er ikke de samme for alle - tvert imot: Det mindretall som har makten tar retten fra flertallet. En apartheid som holdes oppe gjennom vold og terror.

Den vestlige kultur har et særlig ansvar i Sør-Afrika. Landet ble befolket av europeere og det kaller seg kristent. Sør-Afrikas innbyggere ble først tilsidetrengt og siden undertrykt. Sør-Afrika er i dag selve prøvesteinen på at når vi slutter oss til menneskerettighetene, så mener vi også alvor.

Her kan vi ikke lenger nøle - vi må handle. Skal menneskerettighetene omfatte alle, må vi ta ofre for at de som ikke har dem skal få dem. I norden har vi vært pådrivere i arbeidet for endringer i Sør-Afrika. Vi har støttet de krefter som kjemper for en ny fremtid. Vi har støttet nabolandene for å minske avhengigheten av apartheid-regimet.

Nå er tiden inne til nye skritt - før det er for sent.

Vår fremtid er i dag ikke bare truet av konflikter i og mellom nasjoner. Den er også truet av miljø-ødeleggelser. Det står ikke bare om retten til et godt miljø, - om ren luft,

rent vann og en dyrkbar jord - men om selve livsgrunnlaget. Det står om våre barns fremtid.

I Afrika trues millioner av ørkenspredning. I Asia og Latin-Amerika undergraves neste generasjons livsmiljø av avskogning. I industrilandene kommer truslene fra sur nedbør og andre farlige utslipp. Tsjernobyl er en brutal vekker om de farer vi står overfor.

Det gjelder ikke bare vårt miljø. Det gjelder vår felles fremtid. Vi opplever den interesse vi som skal leve sammen har for å ta vare på vårt livsgrunnlag.

Dette er en selvsagt oppgave for arbeiderbevegelsen. Vårt syn er at menneskene selv skaper sin historie. Nå er mennesket blitt så mektig at det bestemmer mulighetene også for alle andre arter og for all framtid.

Vi må bruke ressursene uten å forbruke dem. Vi må utnytte naturens rikdommer, uten å utbytte dem.

For utviklingen må fortsette. Vi kan ikke dømme de millioner som i dag lever i fattigdom til å forbli i fattigdom. Fattigdommen er en trussel mot vårt miljø. Fattigdommen truer freden, og den er et hinder for å oppfylle menneskerettighetene.

Den nordiske arbeiderbevegelse har forandret samfunnet - og sikret menneskerettighetene for alle grupper.

Nå må solidariteten gå over grensene, i alle land og for alle raser. Og den må gå på tvers av generasjonene, skal vi sikre jorden for etterslekten.